

Туризм як інструмент сталого розвитку

Ігор Чернозубкін,

к.т.н, доцент, доцент кафедри туризму,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: igorch@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-3243-4714

Ніна Кузьменко,

студентка кафедри туризму,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: kuzmenkonh@krok.edu.ua

За даними Організації об'єднаних націй, 2024 рік став успішним для туризму у всіх регіонах світу, його обсяг в країнах G20 відновився на 97% до рівня доковідного періоду із вартістю прямого ВВП в 2,8 трл. дол. [1].

Попит на подорожі стрімко зростає і мандрівники демонструють нові, цікаві тенденції у своїх потребах і вподобаннях, що дозволило розділити їх на відповідні типи: любителі пригод, мандрівники змішаного типу, шукачі дозвілля, цифрові мандрівники, прихильники оздоровлення, шукачі розкоші, культурні дослідники тощо [2].

Така сегментація корелюється із ключовими споживчими трендами 2024 року щодо сфери туризму [3]:

- "Set-jetting" або подорожі за маршрутами улюблених фільмів та серіалів – мандрівники все частіше обирають місця зйомок популярних кінострічок та телешоу: Сицилія, Греція, Іспанія, Румунія – лише декілька прикладів напрямків, які стали популярними завдяки цьому тренду;

- пошук альтернатив – туристи шукають нестандартних маршрутів та уникають переповнених туристичних місць; зростає інтерес до екотуризму, сільського туризму та подорожей до маловідомих куточків світу;

- гібридні подорожі – поєднання відпочинку з роботою стає все більш популярним; багато людей працюють дистанційно і можуть поєднувати роботу з подорожами, обираючи напрямки з розвинутою інфраструктурою для роботи;

- довготривалі подорожі – замість коротких відпусток, мандрівники все частіше обирають подорожі тривалістю в декілька тижнів або навіть місяців; це дозволяє глибше пізнати культуру країни, яка обрана та насолодитися повільним темпом життя;

- індивідуальні подорожі – зростає попит на індивідуальні тури, розроблені під конкретні потреби та інтереси мандрівника;

- доступна розкіш – туристи шукають балансу між комфортом та доступністю; вони готові платити за якісні послуги, але водночас шукають пропозиції зі знижками та спеціальними пропозиціями;

- стійкий туризм – зростає свідомість туристів щодо впливу подорожей на довкілля; все більше людей обирають екологічно чисті види транспорту, підтримують місцевий бізнес та дотримуються правил екологічного туризму.

Споживчі тренди в туризмі не лише відображають зміни в уподобаннях мандрівників, але й сприяють досягненню глобальних цілей сталого розвитку [4, 5]. Наприклад, “Set-jetting” може сприяти підвищенню інтересу до культурної спадщини та історії місць зйомок, що, в свою чергу, може стимулювати розвиток освітніх програм та проєктів. Індивідуальні подорожі можуть включати в себе освітні компоненти, такі як майстер-класи, мовні курси або культурні екскурсії, що сприяють розширенню знань мандрівників. Таким чином, робиться внесок у досягнення цілі № 4 «Якісна освіта».

Індивідуальні подорожі можуть бути розроблені з урахуванням потреб жінок-мандрівників, що сприяє їхній незалежності та економічній самостійності, а підтримка жіночого підприємництва в туристичній сфері може сприяти гендерній рівності. Таким чином, робиться внесок у досягнення цілі № 5 «Гендерна рівність».

Гібридні та довготривалі подорожі сприяють фрілансінгу та дистанційній роботі, що може створити нові робочі місця в різних регіонах, розвитку локальної економіки, оскільки мандрівники витрачають гроші на проживання, харчування та розваги в місцях, де вони перебувають тривалий час. Індивідуальні подорожі стимулюють розвиток малого та середнього бізнесу, оскільки такі подорожі часто передбачають використання послуг локальних гідів, ресторанів та інших підприємств. Таким чином, робиться внесок у досягнення цілі № 8 «Гідна праця та економічне зростання».

Пошук альтернатив заохочує розвиток екотуризму та інших видів туризму, які мають менший негативний вплив на довкілля, спонукає розвиток інфраструктури в менш відомих регіонах, що сприяє більш рівномірному розвитку. Доступна розкіш стимулює розвиток більш екологічних та соціальних бізнес-моделей у туристичній індустрії. Таким чином робиться внесок у досягнення цілі № 11 «Сталий розвиток міст і громад».

Співпраця між туристичними компаніями, місцевими громадами, урядами та міжнародними організаціями робить досяжною Ціль № 17 «Партнерство для досягнення цілей».

Нові можливості для розвитку сталого туризму надають цифрові технології, які кардинально змінюють обличчя туристичної індустрії, а саме [6]:

- геотехнології дозволяють туристам складати індивідуальні маршрути, обираючи екологічні види транспорту та уникаючи переповнених місць;
- соціальні мережі дозволяють туристичним компаніям та місцевим громадам взаємодіяти з туристами, надавати інформацію про екологічні ініціативи та залучати їх до участі в місцевих проєктах;
- блоги та веб-сайти можуть використовуватися для просування екотуризму, агротуризму та інших видів сталого туризму;
- віртуальна та доповнена реальність створюють віртуальні тури, які дозволяють туристам ознайомитися з туристичними об'єктами онлайн, зменшуючи кількість фізичних поїздок;
- безготівкові платежі зменшують використання готівки та сприяють прозо-

рості фінансових потоків;

- кроудфандинг дозволяє залучати кошти на розвиток екологічних проєктів у туристичних зонах;
- блокчейн-технології можуть використовуватися для створення прозорих систем відстеження походження продуктів та послуг;
- мобільні застосунки можуть надавати інформацію про екологічні маршрути, місця для спостереження за дикою природою, можливості волонтерства в екологічних проєктах, стан природних ресурсів, рівень забруднення, прогнози погоди тощо. За допомогою мобільних застосунків можна організувати віртуальні тури по історичних місцях, забезпечити доступ до інформації про культурну спадщину, отримати інформацію про місцеві продукти, ремесла, можливості взаємодії з місцевими жителями, а також доступність туристичних об'єктів для людей з обмеженими можливостями.

Таким чином, сучасні туристичні тренди демонструють, що подорожі можуть бути не тільки приємним способом провести час, але й сприяти досягненню глобальних цілей сталого розвитку. Туристичні компанії, уряди та самі мандрівники мають можливість зробити свій внесок у створення більш справедливого та стійкого світу в умовах сучасного цифрового суспільства.

Ключові слова: туризм, сталий розвиток, тренди сфери туризму, споживчі тренди, цифрові технології.

Список використаних джерел

1. Касіян В. Обсяги туризму в країнах G20 майже повернулися на доковідний рівень. *Liga.net. Бізнес*. URL: <https://biz.liga.net/ua/all/all/novosti/obsiah-y-turyzmu-v-krainakh-g20-maizhe-povernulysia-na-dokovidnyi-riven>
2. Tawii C. *Traveller Segmentation: The Expanding Role of Cultural Explorers in Shaping Global Tourism*. Euromonitor International. URL: <https://www.euromonitor.com/article/traveller-segmentation-the-expanding-role-of-cultural-explorers-in-shaping-global-tourism>
3. *Consumer Trends*. Euromonitor International. URL: <https://www.euromonitor.com/insights/consumer-trends>
4. 17 Цілей сталого розвитку. *Global Compact Network Ukraine*. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>
5. Мелько Л. Ф. Туризм у контексті сталого розвитку. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2017. Вип. 48. С. 190-197. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/6>
6. Діамандіс П., Котлер С. *Майбутнє ближче, ніж здається. Як технології змінюють бізнес, промисловість і наше життя / пер з англ. Дмитро Кожедуб. 2-ге вид. К.: Лабораторія, 2022. 256 с.*